

POSTANOWIENIE Z DNIA 20 PAŹDZIERNIKA 2011 R.

V KK 347/11

1. Nowelizacja przepisu art. 93 k.k. dokonana ustawą z dnia 5 listopada 2009 r. (Dz. U. Nr 206, poz. 1589), która weszła w życie dnia 8 czerwca 2010 r., nie spowodowała modyfikacji możliwości stosowania środków zabezpieczających wobec sprawców popełniających czyny zabronione w stanie niepoczytalności określonej w art. 31 § 1 k.k. W stosunku do takich sprawców wyłączone zastosowanie nadal znajduje przepis art. 94 § 1 k.k., przewidujący orzeczenie, przy spełnieniu przesłanek w nim przewidzianych, o umieszczeniu w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym.

2. Przepis art. 93 k.k. ma charakter ogólnej normy gwarancyjnej i nie może stanowić samodzielnej podstawy stosowania środków zabezpieczających, w oderwaniu od poszczególnych sytuacji procesowych, określonych w kolejnych przepisach Rozdziału X Kodeksu karnego. „Skierowanie na leczenie ambulatoryjne”, o którym mowa w obecnym brzmieniu przepisu art. 93 k.k., związane jest ze szczegółowymi przesłankami przewidzianymi w przepisach art. 95a § 1 i § 1a k.k. oraz art. 97 § 1 k.k., a więc wówczas, gdy została orzeczona kara pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Przewodniczący: sędzia SN R. Sądej (sprawozdawca).

Sędziowie SN: J. Grubba, W. Wróbel.

Sąd Najwyższy na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. – bez udziału stron – w dniu 20 października 2011r., po rozpoznaniu w sprawie Pawła S., wobec którego umorzono postępowanie na podstawie art. 17 § 1

pkt 2 k.k., kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść Pawła S. od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 3 marca 2011r., zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 15 grudnia 2010r.,

postanowił uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Rejonowego w S. z dnia 15 grudnia 2010 r. uznano, że Paweł S. jest sprawcą czynu określonego w art. 270 § 2a k.k., a wobec zniesionej poczytalności, umorzono postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.; na podstawie art. 93 k.k. oraz art. 94 § 1 k.k. zastosowano wobec podejrzanego środek zabezpieczający w postaci umieszczenia go w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym.

Po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez obrońcę Pawła S., Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z dnia 3 marca 2011 r. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylił zastosowany przez Sąd *a quo* środek zabezpieczający i w jego miejsce orzekł tytułem takiego środka „skierowanie podejrzanego na ambulatoryjne leczenie psychiatryczne”.

Kasację od postanowienia Sądu Okręgowego, na korzyść Pawła S., wniósł Prokurator Generalny. Podniósł w niej zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia prawa materialnego – art. 93 k.k. – polegającego na uznaniu, że zebrane dowody pozwalają na odmienne rozstrzygnięcie co do istoty sprawy i orzeczenie w miejsce zastosowanego środka zabezpieczającego – umieszczenia podejrzanego w

zamkniętym zakładzie psychiatrycznym – innego takiego środka, w postaci skierowania na ambulatoryjne leczenie psychiatryczne, co nastąpiło w wyniku błędnej wykładni art. 93 k.k., przyjmującej, że przepis ten pozwala na zastosowanie takiego środka do osób, wobec których umorzono postępowanie z uwagi na zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem.

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja była zasadna w stopniu oczywistym i podlegała uwzględnieniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Nowelizacja przepisu art. 93 k.k. dokonana ustawą z dnia 5 listopada 2009 r. (Dz.U. Nr 206, poz. 1589), która weszła w życie dnia 8 czerwca 2010 r., nie spowodowała modyfikacji możliwości stosowania środków zabezpieczających wobec sprawców popełniających czyny zabronione w stanie niepoczytalności określonej w art. 31 § 1 k.k. W stosunku do takich sprawców wyłączone zastosowanie nadal znajduje przepis art. 94 § 1 k.k., przewidujący orzeczenie, przy spełnieniu przesłanek w nim przewidzianych, o umieszczeniu w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym.

Przepis art. 93 k.k. ma charakter ogólnej normy gwarancyjnej, stosowanej do wszystkich środków zabezpieczających i nie może stanowić samodzielnej podstawy ich stosowania, w oderwaniu od poszczególnych sytuacji procesowych, określonych w kolejnych przepisach Rozdziału X Kodeksu karnego. „Skierowanie na leczenie ambulatoryjne”, o którym mowa w obecnym brzmieniu przepisu art. 93 k.k., związane jest ze szczegółowymi przesłankami przewidzianymi w przepisach art. 95a § 1 i § 1a k.k. oraz art. 97 § 1 k.k., a więc wówczas, gdy została orzeczona kara pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. W

uzasadnieniu projektu ustawy nowelizacyjnej z dnia 5 listopada 2009 r. wprost stwierdzono, że „podkreślenia wymaga również fakt, że zakresem podmiotowym projektowanej regulacji objęci będą wyłącznie sprawcy, którzy w chwili dokonywania czynu zabronionego nie byli niepoczytalni, ani nie stwierdzono u nich choroby psychicznej. Sprawcy, u których w toku postępowania karnego stwierdzono niepoczytalność określoną w art. 31 § 1 k.k., podlegają bowiem zasadom określonym w art. 94 k.k. i obejmowani są w ramach orzeczonego środka zabezpieczającego leczeniem w zamkniętych zakładach psychiatrycznych, jeżeli spełnione są kumulatywne warunki do orzeczenia takiego środka” (Druk Sejmowy VI Kadencji nr 1276).

Zastosowanie zatem w zaskarżonym postanowieniu przepisu art. 93 k.k., jako samodzielnej podstawy orzeczenia wobec Pawła S. środka zabezpieczającego w postaci skierowania go na ambulatoryjne leczenie psychiatryczne, istotnie, jak zarzucono to w kasacji, stanowiło rażące naruszenie tego przepisu, niedającego ku temu prawnej podstawy. Miało ono oczywisty wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, w szczególności gdy weźmie się pod uwagę stwierdzenie zawarte w jego uzasadnieniu, że czynu zabronionego przypisanego podejrzanemu „żadną miarą nie sposób uznać za znacznie szkodliwy społecznie”.

W tym stanie rzeczy zaskarżone postanowienie musiało zostać uchylone, a sprawa przekazana Sądowi *ad quem* do ponownego rozpoznania. W jego toku, rzecz jasna, konieczna będzie ponowna ocena zasadności zażalenia wniesionego przez obrońcę podejrzanego, z uwzględnieniem przedstawionych powyżej zapatrywań prawnych, a nadto kierunku kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego – na korzyść Pawła S.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.